



RÕUGE VALLA RAAMATUKOGU

2023. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	5
2.2 Eelarve	7
2.3 Projektid.....	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	7
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	8
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	8
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	9
2.4.4 Erialahariduse omandamine	10
2.4.5 Töötajate tunnustamine	10
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	10
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	11
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	11
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	12
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	16
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	17
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	17
4.3 RVL teenindus.....	18
4.4 Laste- ja noorteteenindus	18
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	18
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	19
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	19
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	21
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	21
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	22
4.6.1 kohalikul tasandil	22
4.6.2 riiklikul tasandil.....	23
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	23
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	23
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	24

4.9 Andmebaasid	24
5. 2024. aasta tegevused	24
LISA 1. Personali koolitus	25
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	25
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	26
LISA 4. Laste ja noorteüritused	26
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	28

Sissejuhatus

Tabel 1

Valla/linna nimi	Elanike arv (01.12.22)	KOV-de arv	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Rõuge vald	5229	1	1	8	0	9

1. Põhilised tegevussuunad

Raamatukogutöös lähtuti kehtestatud eeskirjadest ja määrustest. Lugejate teenindamine, teabenõuete täitmine, aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine. Tutvustati uudiskirjandust, pakuti Avatud Interneti Punkti (AIP) teenuseid, korraldati Raamatusõprade ringi tegevust, korraldati RVL teenust oma valla või maakonna teiste raamatukogudega ja Võrumaa Keskraamatukoguga, pakuti kojukande teenust, korraldati näitusi ja üritusi. Osaleti koolitustel Võrumaa Keskraamatukogus ja üle veebi, tehti koostööd Võrumaa Keskraamatukogu ning teiste maakonna raamatukogudega, Rõuge Vallavalitsuse ning valla allasutustega.

Inventuurid viidi läbi Luutsniku raamatukogus, Viitina raamatukogus ja Nursi raamatukogus. Täieliku ja põhjaliku ümberkorralduse ja inventuuri sai ka Ruusmäe raamatukogu. Ühest hoonest teise kolis Varstu raamatukogu.

Suurim raamatukogude ühisüritus oli kevadel toimunud kasutatud raamatute laat. Laata korraldasid ja viisid läbi Viitina mõisas 3 raamatukoguhoidjat (Aive, Aili ja Ülle). Päeva juht oli raamatukogunõid Rosaalie, kes otsis raamatutele uut kodu ja tervitas kõiki laadalisi kommisega. Täistundidel toimus mõni mäng, võistlus või viktoriin. Raamatute müük toimus sentimeetriga. 10 cm raamatuid maksis 2 eurot. Uue kodu leidis 14,77 meetrit raamatuid, kokku teenisime 318 eurot. Müüdud raamatute eest saadud rahast said korraldavad raamatukogud osta uusi raamatuid. Raamatute laat toimub ka järgmisel kevadel, soovime kujundada sellest traditsiooni.

2023 aasta oli liikumis- ja sauna-aasta mida tähistati raamatuväljapanekutega kõigis haruraamatukogudes. Rõuge Valla Rahvamaja fuajees, avati suur suitsusauna näitus. Toimus näituse pidulik avamine ja sauna aasta tähistamine, kus pakuti virtuaalset saunakogemust, suitsusauna sinki ja kalja. Näitus oli avatud 2 kuud raamatukogu lahtioleku päevadel.

Rõuge raamatukogu alustas eakate teehommikutega. Esimesel teehommikul esines Haanja Puhke- ja Spordikeskuse juht Anti Saarepuu, kes rääkis eakatele tervisest ja tervislikust liikumisest. Sellest üritusest kasvas välja iganädalane eakate võimlemine Rõuge Rahvamaja ees.

28. oktoobri 2023. aasta maakonnalehes Võrumaa Teataja ilmunud artiklis „Raamatukogupäevad Võrumaal“, märgib Liana Allas ära Mõniste raamatukogu vaimse tervise kuule pühendatud näituse, kus oli lugejatele sõnum: „Keskendume sellele, mida võiksime muuta oma mõtlemises, et elu toetaks meie plaane ja ettevõtmisi, kuid samas jääksime ka vaimselt terveks.“ Samas artiklis mainis ta ära ka Varstu raamatukogu

liikumisaasta väljapaneku, kus jagati soovitusi tervisliku liikumise harrastamiseks. „See annab energiat, tõstab tuju, toetab tervist ja toob mõtteselgust.“

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Vallas toimus 2023 aastal raamatukogutöö täielik ümberkorraldamine. Ümberkorralduste mõju statistilistele näitajatele ja tagasiside lugejatelt, on olnud negatiivne.

2023. aasta oli Rõuge valla raamatukogudele suurte muutuste aasta. Läbi viidi raamatukogu reform mille tulemusena suleti Kuutsi raamatukogu, Sänna raamatukogu läks MTÜ Sänna Kultuurimõisa kätte. 2022. aasta lõpus oli juba suletud Krabi raamatukogu. Esialgne suund oli Luutsniku ja Ruusmäe raamatukogud rahvaraamatukogude nimistust välja arvata ja anda kogud üle Luutsniku Külaseltsile, Ruusmäel aga SA Rõuge Valla Turism haldusesse.

Raamatukogud oleksid siis jätkanud kogukonnaraamatukogudena.

Raamatukogude ümberkorraldamise ja sulgemise vastu korraldati vallamaja ees pikett, koguti allkirju, peeti koosolekuid ja saadeti avalik pöördumine kultuuriministrile. Ka Luutsniku külaselts tegi omapoolsed kirjalikud ettepanekud raamatukogu jätkamiseks just rahvaraamatukoguna. Avalik meedia kajastas vallas toimuvat üsna üheselt: kokkuvõidu ei tohiks saavutada inimeste heaolu ja kultuuri arvelt.

Elanike protestide ja erinevate pöördumiste tõttu, oli kohalik omavalitsus sunnitud eelnõud muutma ja jätma Ruusmäe ja Luutsniku rahvaraamatukogu siiski alles.

Kui raamatukogud said teada eelolevast raamatukogude töö reformimisest, tegid nad ettepaneku KOV kultuuri- ja külaelu komisjonile, kaasata komisjoni koosseisu ka raamatukogutöötaja. Ettepanek lükati tagasi avalikul volikogu istungil väitega, et raamatukogude poolt esitatud raamatukoguhoidja „on selleks liiga vana“.

Reformi tulemusena moodustati Rõuge Valla Raamatukogu mille ühtse juhtimise alla jäid 9 raamatukogu. Raamatukogud nimetati teeninduspunktideks ja vähendati nende lahtioleku aegu. 1. maist 2023. aastast asus tööle Rõuge Valla Raamatukogu direktor, kelle juhtimise alla sai 9 teeninduspunkti 6 töötajaga.

Juba aasta alguses oli vallaga teemaks, et Varstu raamatukogu ootab ees kolimine, kuna Rõuge valla volikogu plaanib Varstu Kultuurikeskuse kõrgete küttekulude tõttu sulgeda. Hoone teisel korrusel asunud raamatukogu uueks koduks sai Varstu kool, kuna asukoht on hea, peatänava ääres, olemas on osaline juurdepääs liikumispuudega inimestele, maja on soe ja hea valgustusega ning olulised lugejate sihtgrupid – õpilased ja õpetajad – on samas majas. Korraldus kolimiseks tuli 28. veebruaril ja 7. märtsil algas raamatute pakkimine. 11. mail oli raamatukogu avatud uutes ruumides – Varstu kooli 1. korruse kahes klassiruumis. Ruumid on soojad ja valgud, millest ühest avaneb kaunis vaade Varstu järvele ning teisest aleviku peatänavale.

Suletud Krabi raamatukogu asemel hakkasime pakkuma Krabi piirkonna elanikele koduteenust, mida teeb Viitina raamatukoguhoidja.

Seoses raamatukogude piiratud lahtioleku aegadega on vähenenud raamatukogude lugejaskond. Et antud olukorras pakkuda võimalikult head teenust ja ligipääsu raamatutele, alustasime 1. septembril 2023 pilootprojektiga „Iseteenindav raamatukogu“, esialgu 2 raamatukogu – Rõuges ja Varstus. Detsembris liitsime sellesse projekti ka Mõniste raamatukogu. Iseteenindav raamatukogu on mõeldud registreeritud lugejatele kes omavad nutitelefoni. Kõigis raamatukogudes on üleval kasutamishüpsid.



Rõuge raamatukogus läks projekt päris hästi käima, paari kuu jooksul toimus 30 laenutuse ringis. Varstus tehti paar laentust ja Mõnistes siiani veel mitte ühtegi. Põhiliselt kasutab iseteenindava raamatukogu võimalust noorem lugejaskond. Eakamad inimesed soovivad külastada raamatukogu siis kui raamatukoguhoidja on kohal. Nende jaoks on oluline näost-näkk suhtlemine ja soovitude saamine kirjanduse valikul.

Augustist oktoobri kuuni viisime läbi raamatukogu kasutajate küsitluse, et saada tagasisidet raamatukogu kasutajatelt, nende arvamusi, rahulolu ning ootusi raamatukogule ja selle teenustele. Eesmärgiks oli saada pilt olukorrast pärast reformimist ja leida suunad kuidas edasi liikuda.

Kuna sellel aastal pidime toime tulema ainult riigilt saadud raamatute rahaga, siis lugejate põhiline pahameel, mis ka küsitlusest välja tuli, oli pakutava uudiskirjanduse vähesus ja et teeninduspunktid on avatud liiga piiratud ajaga. Rõuge vald 2023. aastal ühinenud valla raamatukogule oma eelarvest raamatute soetamiseks raha ei eraldanud.

Moodustati Rõuge Valla Raamatukogu Nõukogu (6 liiget), kelle esimene koosolek toimus 20. detsembril 2023.

Koostati ühtsed Rõuge Valla Raamatukogu töökorralduse reeglid, töötervishoiu ja -ohutuse juhendid ja viidi läbi sellealane raamatukoguhoidjate juhendamine. Koostati ka ühtsed Rõuge

Valla Raamatukogu kasutamise eeskirjad. Aasta lõpus muudeti Rõuge Valla Raamatukogude määrust kus teeninduspunktid nimetati ümber haruraamatukogudeks. Rõuge Valla Raamatukogu tegemisi kajastab ka nüüd raamatukogu Facebooki leht.

2023 aasta on olnud raamatukogudele suur muudatuste aasta. See on olnud asutuse ümberkorraldamine, dokumentide korrastamine, vajaduste väljaselgitamine, tegevuste planeerimine ja muud sellised tegevused ning ka muudatustega harjumine. Oleme teinud oma tööd pühendumuse ning hoolega, püüdes olemasolevate ressurssidega, mida sisutegevuseks on eelarves paraku vähendatud, teenuse pakkumist kõigis piirkondades jätkata ja arendada ning teenuse kvaliteeti tõsta.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.22 €	Seisuga 31.12.23 €	Muutus %
Eelarve kokku	164.033	93.334	-43%
Personalikulu	93.678	63.926	-32%
Komplekteerimiskulu	32.738	18.839	-42%
sh KOV-lt	24.480	8.248	-66%
sh riigilt	8.257	10.591	+22%
Raamatutele kokku	21.394	11.546	-46%
riigilt	8.258	10.591	+22%
KOV-lt	13.136	0.955	-93%
KOV-lt ajalehtede/ajakirjade jaoks	11.335	7.293	-36%
Infotehnoloogiakulu	3.634	4.004	+9%

2.3 Projektid

2023. aastal Rõuge Valla Raamatukogu projekte ei kirjutanud.

Tehti rahalise toetuse taotlus Kultuuriministeriumile Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudi XIX rahvaraamatukogude suveakadeemia koolitustel osalemiseks. Taotlust ei rahuldatud.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Rõuge Valla Raamatukogu alla kuulub 8 haruraamatukogu + Rõuge raamatukogu, kokku 9 raamatukogu, kus töötab kuus osalise tööajaga raamatukoguhoidjat ja täiskohaga raamatukogu direktor.

Kokku 4 täistöökohta: 3 täistöökohta jagatud Rõuge, Viitina, Haanja, Ruusmäe, Luutsniku, Varstu, Nursi, Misso ja Mõniste raamatukogude vahel ja 1 täistöökoht direktorile.

Raamatukogude lahtioleku aegu vähendati ja 3 raamatukoguhoidjat jagavad oma koormust 2 raamatukogu vahel. Allolev tabel toob ära raamatukogude lahtioleku ajad ja raamatukoguhoidjate koormused.

Raamatukogud	LAHTIOLEK	KOORMUS
Ruusmäe haruraamatukogu	T ja N 13:00-18:00	0,5
Luutsniku haruraamatukogu	E 11:00-16:00, R 10:00-15:00	
Haanja haruraamatukogu	T 11:00-17:30, N 11:00-17:30	0,8
Rõuge Valla raamatukogu	K 9:30-17:00, R 9:30-17:00, (lõuna 30 min), L 9:00-14:00,	
Nursi haruraamatukogu	T 9:00-15:00, N 11:00-17:00	0,3
Misso haruraamatukogu	E 10:00-14:00, N 13:00-17:00, R 9:00-13:00	0,3
Viitina haruraamatukogu	T 9:00-16:00, K 9:00-15:00, N 9:00-16:00	0,5
Krabi kojukanne	Iga kuu viimasel kolmapäeval	
Mõniste haruraamatukogu	T 10:00-17:00 + 1 tund koduteenindus	0,6
Varstu haruraamatukogu	E 9:00-16:00, N 9:00-17:00 + 1 tund koduteenindus	

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Kaks raamatukoguhoidjat osales Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudis XIX rahvaraamatukogude suveakadeemias. Kuna vald sellel aastal koolitust ei toetanud, osalesid raamatukoguhoidjad omal kulul.

Võeti osa ka tasuta täienduskoolitustest üle veebi.

Ülevaate täienduskoolitustest osavõtust annab **LISA 1. tabel Personali koolitus**

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Võrumaa Keskraamatukogu poolt korraldatud igakuised õppepäevad on väga oodatud ja hinnatud. Eriti populaarsed on väljasõidud erinevate maakondade raamatukogudesse kus vahetatakse kogemusi ja saadakse ülevaade kuidas teiste maakondade raamatukogud toimivad ja millega tegelevad.

Tabel 3

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukogu hoidjate arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
12.04.23	Koolituspäev Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumis - Lauri Sommeri loeng "Artur Alliksaar - helke ja pilke"	Võrumaa KRK	8	6	

03.05.23	Tõlkija ja kirjastuse Varrak peatoimetaja Krista Kaera hariv raamatute tutvustus	Võrumaa KRK	8	6	
07.06.23	Kevadine Setomaa Vallaraamatukogude külastus, uue Värskä raamatukogu külastus, Reegi maja külastus. Külastasime ka uhiuut Leevaku raamatukogu.	Võrumaa KRK	8	7	
05.07.23	Võrumaa raamatukogutöötajate väljasõit Lääne-Virumaale, Lääne-Virumaa KRK, Tapa RMTK, Uhtna RMTK ja Sõmeru RMTK külastus – Topoteek Uhtna RMTK-s	Võrumaa KRK	8	7	
18.10.23	Koolitusseminar „Elav pärand ja jätkusuutlikkus” Võrumaal. Koolitusseminaril otsisime vastuseid küsimustele: Milline on minu ja minu kogukonna vaimne pärand? Millised on vahendid ja ressursid vaimse pärandi hoidmisel ja jätkusuutlikkuse toetamisel? Kuidas aitab vaimne pärand kaasa kogukonna koostööle ja kestlikule arengule? Kuidas aitab vaimse pärandi hoidmisele kaasa Eesti vaimse kultuuripärandi nimistu?	Võrumaa KRK	8	6	

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

Missõ raamatukoguhoidja Inge Pilt avalik esinemine lasteaias Eesti Vabariigi 105. aastapäeval, ja augusti kuus esinemine noorte laagriks Missomaa ajaloost.

Viitina raamatukoguhoidja Aive Leppik on uurinud Viitina mõisa kunagise kuulsa omaniku Barbara Julianne von Krüdeneri (22.11.1764-25.12.1824) elu. Soovi korral võtab külalisi vastu B. J. Von Krüdenerina. Sel aastal tutvustas tema elu Rõuge kooli II ja IV klassi lastele, kehakultuurlaste gruppidele ning Rahvusrühmi töötajatele.

Sel aasta tegutses Viitina raamatukoguhoidja Aive Leppik raamatukogunõid Rosaaliena Nursis öölaada juhina ja juhtis vägesid Rõuge Lasteaia kahe rühma perepäeval Ööbikuorus.

Varstu raamatukoguhoidja Merike Kender Ettekanne piirkonna kohanimedest ja rahvapärimestest valmis Kangsti Külaseltsi tellimusel ja kanti ette seltsi suveüritusel.

Raamatukogu direktor Eve Grünberg tegi ettekande Võrumaa Keskraamatukogus Võrumaa raamatukogutöötajatele Rõuge Valla Raamatukogu 2023. aasta raamatukogu lugejate küsitlusest ja pilootprojektist „Iseseisvust raamatukogu“

LISA 2

2.4.4 Erialahariduse omandamine.

Kõigil raamatukoguhoidjatel on kas erialaharidus või kutsekoolitus läbitud. Vajadusel ja võimalusel võetakse täienduskoolitusi.

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

KOV tänukiri endisele töötajale Sirje Moorusel seoses pikaajalise töötamisega.

Aili Valb - Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupi rahaline preemia

2.4 Raamatukogu haldusjuhtimine.

Nursi, Viitina ja Luutsniku raamatukogud pakuvad kogukonna teenusena sotsiaalteenuse all pesu pesemist ja dušši kasutamist.

Luutsniku raamatukogu välistrepp betoneeriti, 2024 aastal on plaanis paigaldada plaadid.

Luutsniku raamatukogu õhk-vesi-soojuspump lakkas töötamast ja remonditi

Remonti vajab Luutsniku raamatukogu invakaldee. Kaldeele on 2024. aastal plaanitud plaatide panek.

Rõuge raamatukogu garantii järgne pisiremont – parandati praod seintel ja seinte ja lagede kokku jooksu kohtadel, reguleeriti uksi ja lukke

Varstu raamatukogu kolis Varstu Rahvamaja ruumidest Varstu koolimaja soojadesse ja valgetesse ruumidesse

Vaadati üle ja reguleeriti Varstu raamatukogu välisukse kohal valgustus

Mõniste raamatukogu lael oleva veetorustiku lekke tõttu ujutati üle raamatukogus paar riulit. Leke parandati, kahjustusi saanud raamatud kanti maha või asendati uutega.

Misso raamatukogu üks sein ja lagi vajab pisiremonti.

Viitina raamatukogule oleks vaja välja vahetada valgustus ja aknad. Mõtlemas peaks mingile teistsugusele soojuslahendusele. Üks ahi ei jõua ruumi talve kuudel soojana hoida, eriti lastenurka.

Ruusmäe raamatukogu katuseakendele on vaja ruloosid, planeeritud hankida rulood 2024. aastal

Kõik raamatukoguhoidjad koristavad oma raamatukogu ruume ise.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Kahjuks kõikidel raamatukogudel ei ole juurdepääsu liikumispuudega inimestele või on juurdepääs osaline. Allolev tabel on raamatukogudele juurdepääsu kohta liikumispuudega inimestele.

Tabel 5

Juurdepääs võimalik	Rõuge (rahvamaja kohviku kaldtee), Luutsniku (kaldtee), Mõniste (1 korrus)
Juurdepääs võimalik osaliselt	Nursi (paar astet), Varstu (2 astet 2 ruumi vahel)
Juurdepääs puudub	Haanja (2. korrus), Misso (2. korrus), Ruusmäe (2. korrus), Viitina (välistrepp)

2.5 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Rõuge Raamatukogus on võimalik kasutada lugejaarvutit, on WIFI leviala, saab paljundada, printida ja lamineerida, olemas on kaugtöö tegemise võimalus. Rõuge raamatukogu soetas rahvamajaga kahasse värviprinteri.

Misso raamatukoguhoidja sai uue arvuti ja värviprinteri. Misso raamatukogus on olemas lugeja arvuti, kaugtöö tegemise võimalus.

Nursi raamatukoguhoidja sai uue arvuti. Nursi raamatukogus on printimise ja lamineerimise võimalus, olemas lugejaarvuti.

Viitina raamatukogus on olemas paljundamise-, printimise- ning skanneerimise võimalus. Raamatukogus on üks internetiühendusega lugejaarvuti. Viitina raamatukogu sai uue triipkoodi lugeja.

Varstu raamatukogus on 1 lugejaarvuti, printimise, paljundamise võimalus, on WIFI ala, saab teha kaugtööd.

Luutsniku raamatukogus vahetati välja ruuter. Majas on valguskaabel, kuid see ei ole kasutusel. 2024 plaanis valguskaabli ühendamise, mis oluliselt parandab interneti ühendust. Plaanis on töötaja arvuti uuendamine. Soetatud on uued kõrvaklapid, mikrofoni ja kaamera. Luutsniku raamatukogus on kaugtöö tegemise võimalus.

Ruusmäel on lugejate kasutada 2 arvutit ja printer, olemas on kaugtöö tegemise võimalus.

Haanja raamatukogus on 2 eraldatud vaikset kaugtöö kohta arvutite, printeri ja koopiaamasinaga.

Mõniste raamatukogus on WIFI ala ja lugeja arvuti, on kaugtöö tegemise võimalus.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Vaatamata olukorrale, kus 2023. aastaks oli meil raamatute ostmiseks ainult riigilt eraldatud raha jätkasime vastavalt võimalustele kogude täiendamist uue kirjandusega. Jätkuvalt oli esikohal Eesti autorite looming, koduloolised trükised, teatmeteosed ning kui raha võimaldas püüdsime soetada järjearmatuid.

Suureks abiks komplekteerimisel on olnud kolmapäevased Võrumaa Keskraamatukogu komplekteerimisosakonna juhataja Aigi raamatututvustused mis toimuvad üle videosilla. Kogude komplekteerimine toimub Võrumaa Keskraamatukogu kaudu.

Raamatukoguhoidjad jälgivad, mida kõrvalasuvad raamatukogud tellivad, siis on võimalus RVL-ga oma lugejatele ja teistele kogudele laenutada. Raamatuid ilmub praegu tohutult palju, kõiki neid pole võimalust ega vajadustki tellida. Alati on võimalik ka järelkomplekteerida kui on kirjastuste sooduspakkumised. Maapiirkondades soovivad inimesed lugeda meelelahutuseks ja tõsisema kirjanduse lugejaid on vähe.

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Varstu raamatukogu sai annetusena 57 raamatut, kus osad olid toodud hoiuraamatukogust ja osad eraannetus.

Nursi raamatukogule annetati 49 raamatut.

Mõniste raamatukogu sai 16 raamatut annetustena. Aasta lõpus sai Mõniste harukogu üle 300 euro, mis oli kasutamata jäänud ümberkorralduse käigus suletud Kuutsi raamatukogu eelarves. See summa tuli üle Mõniste harukogule, kes teenindab endise Kuutsi raamatukogu elanikke. Selle eest telliti ühe ajakirja aastakäik ja ülejäänud raha eest osteti raamatuid.

Luutsniku raamatukogu sai annetustena 638 eksemplari, neist nimetusi 635. Annetusena saadud raamatud saadi enamuses Hoiukogust ja teistest raamatukogudest maha kantud raamatute näol. Oli ka lugejate kingitusi raamatukogule. Saadi nii teabe- kui ka ilukirjandust, laste- ilu ja koolikirjandust. Osa annetustena saabunud raamatutest läks ka fondist maha kantud raamatute väljavahetamiseks.

Pärast reformi võttis Ruusmäe raamatukogu üle Luutsniku raamatukoguhoidja. Ruusmäe raamatukogu fond korraldati täielikult ümber. Esimesse ruumi koondati laste- ja ilukirjandus. Kujundati ümber lastenurk. Eraldati üks riiul RVL laenutuste tarbeks.

Teatmeteosed ja muu teabekirjandus viidi teise ruumi. Korrastati ja uuendati ajakirjanduse väljapaneku riulit, kohapeal lugemise nurgake muudeti lugejate palvel privaatsemaks. Eraldati näituste ja väljapanekute jaoks 2 riulit, millest 1 uus saadi annetusena. Kujundati puhkenurk. Kogust eraldati sarjad ja paigutati eraldi riulitele. Ilukirjanduse osas vahetati välja liigieraldajad, prinditi uued kohaviidad.

Fondi puhastati ja korrastati. Töö fondiga jätkub. Jätkuvalt on vajadus eksemplaride väljavahetamiseks, just koolikirjanduse osas. Koostöö selles osas Hoiukoguga jätkub.

Väga paljudel eksemplaridel tulid välja vahetada ka vöötkoodid, kuna need kas ei töötanud, puudusid hoopis või olid täiesti valed kleebised, sh valed seljakleebised. Ruusmäe raamatukogu sai annetusi: 704 eksemplari, millest 518 eksemplari moodustas laste- ja ilukirjandus.

Raamatute annetused on alati olnud väga olulised meie kogude täiendamiseks, kuid lugeja soovib ka päris uut ja värskelt ilmunud raamatuid. Sellel aastal oli kogude kasvus annetuste osa väga suur, suurem kui ostetud raamatute osa.

Sel aastal said valla raamatukogude kogud täiendust 2018 annetusega, millest raamatuid oli 2000 eksemplari mis on 72% raamatute juurde tulekust ja 18 ajakirja aastakäiku, mis on 12% ajakirjade juurde tulekust.

Raamatuid töötlevad raamatukoguhoidjad kohapeal. Varustavad kleebistega ja katavad kilega, et raamatud kauem vastu peaks.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

E-raamatuid ei tellita, sest nõudlus puudub ja enamus lugejaid on vanemad inimesed, kes soovivad raamatut käes hoida. Ka noored loevad paremini paberraamatut. Rõuge Valla Raamatukogul ei ole e-lugereid.

Võrumaa Keskraamatukogu komplekteerimisosakonnas on mahakantud raamatute käru, kust saab oma raamatukogule võtta raamatuid n.ö. teisele ringile.

Kuna raamatute ostmiseks oli raha 2023 aastal väga vähe siis suur abi oli annetustest. 2023 aastal annetati kokku Rõuge Valla Raamatukogule 1978 nimetust/2000 eksemplari raamatuid, kusjuures osta saime me ainult 772 nimetust/eksemplari raamatuid.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Kuna ka perioodika ostmiseks rahalisi fonde vähendati siis jälgisime väga hoolikalt mida me tellime. Perioodikat tellime vastavalt vajadusele ja neid väljaandeid, mida küsitakse ja loetakse kõige rohkem. 2023 aastal saime me osta Rõuge Valla raamatukogule 128 nimetust ajalehti/ajakirjud ja annetusena saime 18 aastakäiku ajalehti/ajakirju.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid me 2023 aastal ei komplekteerinud. Annetati 1 auvis ja maha kandsime 5 auvist.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Rõuge raamatukogus kanti maha 1436 raamatut ja 46 aastakäiku perioodikat. Rõuge raamatukogu valmistub 2024 aasta inventuuriks

Viitina raamatukogus viidi läbi inventuur 18-20. aprillil 2023 aastal.

Varstu raamatukogus seoses kolimisega uude kohta kanti maha 840 eksemplari. Ei olnud mõistlik hakata kolima raamatuid, mis on vananenud, määrdunud või lagunenud. Just teadmisaamatud tuli kriitilise pilguga üle vaadata ja aegunud raamatud kustutada, sest neid võis - uuemate puudumisel - ikka riiulist leida.

Nursi raamatukogus tehti inventuuri oktoobrikuu lõpus. Maha kanti 40 eksemplari.

Mõniste raamatukogus vajusid ehitusvea tõttu lahti lae all olevad veetorud ja uputasid ära riiuli jagu raamatuid. Rikutud raamatuid oli 413, kokku oli mahakandmisi 650.

Luutsniku raamatukogus viidi läbi inventuur. Kanti maha 212 eksemplari.

Ruusmäe raamatukogus, raamatukogu ümberkorraldamise käigus viidi läbi inventuur. Maha kanti kokku 3724 eksemplari, neist 3487 nimetust. Maha kanti räbaldunud ja määrdunud, aegunud ja üleliigsed ehk topelt eksemplarid. Maha kantud eksemplaridest moodustas 3026 eksemplari laste- ja ilukirjandus. Suur osa maha kantud teatmeteostest ja teabekirjandusest sai välja vahetatud annetusena saadud uueväärsete eksemplaride vastu.

Kogusid käisid abis korrastamas, raamatuid töötlemas ja maha kandmas Viitina, Nursi ja Rõuge raamatukogude töötajad ning Rõuge Valla Raamatukogu direktor. Inventuuri viisid läbi Viitina ja Luutsniku töötaja.

Keskkogu poolt riiulitest aja jooksul mahakandmiseks eraldatud raamatud, olid kuhjatud ja täis tuubitud otsast otsani teise ruumi ühte kappi.

Inventuuri käigus vahetati välja mõned katkised fondiriiulid, teised kindlustati metallist nurgikutega, mis aga ei osutunud piisavaks, et riiulid ei kõiguks. Riiulid saadi annetusena, mis olid vaid veidi paremas seisus, kui olemas olevad. Kõik ülejäänud riiulid vajavad samuti väljavahetamist, kuna kõiguvad ja kalduvad ohtlikult külje peale. Riiulid olid kokku seotud nõõridega, puudusid riiulikandurid. Viimaseid asendasid riiulitesse sisse taotud pikad naelad, mis riiuli laudade alt pikalt välja ulatusid. Mõnel riiulil oli laudi lihtsalt lahtiselt raamatute peale asetatud. Teise ruumi riiulitele pidime panema diagonaalsed lisatoed vastu seina, muidu poleks raamatuid saanud tagasi riiulile pannagi. Riiulite väga halb seisukord selgus inventuuri käigus, kui raamatuid oli vaja liigutada.

Rõuge Valla Raamatukogu kõik kogud kokku statistika (v.a Sänna ja Kuutsi)

Rea kood	Teavik	Ühik	Kogud aasta algul	Juurdetulek			Kustutatud	Kogud aasta lõpul	
				ost	muu	kokku			
1. LAADI JÄRGI									
a	Raamatud	nimetus		772	1978	2750			
		eksemplar	120186	772	2000	2772	7497	115461	
b	Ajakirjad	nimetus		128	18	146			
		aastakäik	1064	128	18	146	196	1014	
a+b	Raamatud ja ajakirjad kokku		arvestusüksus	121250	900	2018	2918	7693	116475
c	Ajalehed	nimetus		46	11	57			
		aastakäik		46	11	57			
d	Käsikirjad	arvestusüksus	11	0	4	4	0	15	
e	Auvised kokku	arvestusüksus	242	0	1	1	5	238	
e1	audiaalteavikud	arvestusüksus	81					81	
e2	visuaalteavikud	arvestusüksus	1					1	
e3	kombineeritud auvised	arvestusüksus	160					156	
f	Elektroon. teavikute kogu	eksemplar	16	0	1	1	1	16	
g	Muud teavikud	arvestusüksus	10	3	0	3	0	13	
	KOKKU(a,b,d,e,f,g)		arvestusüksus	121529	903	2024	2927	7699	116757
2. SISU JÄRGI									
a	Ilu- ja lastekirjandus	eksemplar	81683			1834	5842	77675	
3. KEELTE JÄRGI									
a	Võõrkeeltes	eksemplar	375			5	19	361	
a1	sh. vene keeltes	eksemplar	67			0	3	64	

Rõuge valla kõik raamatukogud, kaasaarvatud Sänna ja Kuutsi (viimased kuni 01.05.2023)

Rea kood	Teavik	Ühik	Kogud aasta algul	Juurdetulek			Kustutatud	Kogud aasta lõpul	
				ost	muu	kokku			
1. LAADI JÄRGI									
a	Raamatud	nimetus		774	2327	3101			
		eksemplar	138127	774	2353	3127	7631	133623	
b	Ajakirjad	nimetus		144	18	162			
		aastakäik	1228	144	18	162	228	1162	
a+b	Raamatud ja ajakirjad kokku		arvestusüksus	139355	918	2371	3289	7859	134785
c	Ajalehed	nimetus		49	11	60			
		aastakäik		49	11	60			
d	Käsikirjad	arvestusüksus	11	0	4	4	0	15	
e	Auvised kokku	arvestusüksus	433	0	1	1	5	429	
e1	audiaalteavikud	arvestusüksus	99					99	
e2	visuaalteavikud	arvestusüksus	1					1	
e3	kombineeritud auvised	arvestusüksus	333					329	
f	Elektroon. teavikute kogu	eksemplar	20	0	1	1	1	20	
g	Muud teavikud	arvestusüksus	15	3	0	3	0	18	
	KOKKU(a,b,d,e,f,g)		arvestusüksus	139834	921	2377	3298	7865	135267
2. SISU JÄRGI									
a	Ilu- ja lastekirjandus	eksemplar	93498			2337	5692	90143	
3. KEELTE JÄRGI									
a	Võõrkeeltes	eksemplar	702			9	19	692	
a1	sh. vene keeltes	eksemplar	76			0	3	73	

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Reformi järgselt vähenesid kõikide raamatukogude lahtiolekuajad.

Suurim muutus lugejateeninduses oli see, et lugejatele hakati pakkuma iseteenindamise võimalust 3 haruraamatukogus (Rõuges, Varstus ja Mõnistes). Raamatukogu uks on lahti ka siis, kui raamatukoguhoidjat ei ole tööl ja sellistel päevadel saabki lugeja teenindada ennast ise. Ta valib raamatu, teeb võotkoodist pildi ja saadab selle koos oma nimega raamatukogu meilile või SMSina raamatukogu telefonile. Edasi toimetab juba raamatukoguhoidja, kes kannab laenutused lugeja kontole. Seni on teenuse kasutamine olnud tagasihoidlik. Kõige rohkem on seda teenust kasutatud Rõuge raamatukogus – 30 laenutust.

Kuna ajad on kiired, siis on lugejate seas võitnud poolehoiu kirjanduse ettetellimine. Lugejad teatavad oma tulekust ette ning raamatukoguhoidja paneb neile kirjanduse valmis. See eeldab lugejate lugemishuvi tundmist, samas annab hea võimaluse soovitada midagi väljaspool tema lugemishuvi.

Mõnistes on hulk väga eakaid lugejaid, seetõttu külastavad nad raamatukogu harva. Suhtlus käib telefoni teel, kus nad nimetavad teemad või raamatud, mida nad soovivad lugeda ja raamatukoguhoidja komplekteerib neile selle alusel lugemisvara. Või siis tundes juba oma lugejate huve, teeb raamatuvaliku raamatukoguhoidja. Pakid viib koju sotsiaaltöötaja, pereliige või siis tuleb lugeja võimalusel ise. Samal päeval, kui raamatukogu on avatud, on Mõnistes ka perearsti vastuvõtupäev, nii saavad inimesed oma käimised ühendada.

Eakad, kes ei tunne arvutit, soovivad abistamist internetipangas toimetamisel, kuulutuste saatmisel ajalehte, pangakaardi või ID-kaardi aktiveerimisel ja muudes sellistes toimingutes.

Rõuge Valla Raamatukogu viis läbi raamatukogu kasutajate küsitluse 2023 aasta augustist oktoobri keskpaigani. Küsitlus koosnes 17 küsimusest ja küsitluses osales 176 inimest. Enamik küsitlusele vastanutest olid Rõuge valla elavad ja töötavad naised (86%). Küsitlusest selgus, et kõige suuremaks mureks olid raamatukogude vähesed lahtioleku ajad (42%). Kõige rohkem tullakse raamatukokku ikkagi raamatute, ajalehtede/ajakirjade laenutamise eesmärgil (87%). Seetõttu valmistas lugejatele suurt pettumust ka uudiskirjanduse vähesus, kirjanduse valiku üheülbalisus, piiratud võimalused. Pensionieas külastajatele on oluline raamatukogu kui kokkusaamise ja suhtlemise kohana kuhu võiks kõik teenused kokku koonduda. Soovitakse näha ka seda et raamatukogus toimuks tegelusi ja üritusi igas eas lugejatele. Üldiselt on meie raamatukogude külastamisega väga rahul (67%) ja rahul (22%) külastajatest, enam-vähem rahul (7%) ja ei ole rahul (4%) külastajatest.

Rahul ollakse sellepärast et:

- Raamatukoguhoidja on kompetentne, annab häid soovitusi
- Avatud suhtlemine, asjatundlik ja kiire teenindamine
- Hea teenindus, meeldiv õhkkond, sõbralik ja soe suhtumine
- Kui kohapeal ei ole soovitud raamatut, siis tellitakse kiirelt mujalt (RVL)
- Individuaalne lähenemine
- Olen saanud kõik oma vajaminevad asjad raamatukogus ära tehtud
- Kuigi olen liikumispuudega, saan kõik mida soovin. Teenindus on väga hea ja alati on ka mõni uus ja huvitav raamat lisatud minu poolt soovitule
- Raamatukogu külastus on minu päeva parim osa

Rahul ei olda sellepärast et:

- Raamatukogu on lahti liiga vähe aega
- Uudiskirjandust on vähe
- Piiratud võimalused
- Kirjanduse valik on üheülbaline

Kokkuvõtte küsitlusest leiate <https://rouge.kovtp.ee/raamatukogud> lehelt.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Avalik teave on kättesaadav läbi kasutajaarvuti või pöördudes raamatukogutöötaja poole, kes abistab info leidmisel.

Lugejaarvutit kasutatakse pangaülekannete tegemiseks, kirjade saatmiseks ja lugemiseks, info otsimiseks. Enamus külastajatest on vanemaealised, kellel puudub kodus arvuti ja kes tihti vajavad abi internetis toimingute tegemisel. Mõningad lapsed veetsid ka oma vaba aega internetis.

Raamatukogudes on ka tasulised teenused: printimine, koopiate tegemine, skaneerimine. Igas raamatukogus on olemas tasuliste teenuste hinnakiri.

Kojukandeteenus ja päringutele vastamine on tasuta.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 6

Raamatukogu	Lugejad 2022	Lugejad 2023	Muutus (+/-)
Raamatukogud vallas kokku	1805	1749	-56

Tabel 7

Raamatu-kogu	Külastused 2022	Külastused 2023	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2022	Virtuaal-külast. 2023	Muutus (+/-)
Raamatukogud vallas kokku	25782	16934	-8848	73	215	+142

Tabel 8

Raamatu- kogu	Laenut-d 2022	Laenut-d 2023	Muutus (+/-)	Info- päringud 2022	Info- päringud 2023	Muutus (+/-)
Raamatukogud vallas kokku	58642	49855	-8787	842	544	-298

Kuna vähenesid raamatukogude lahtioleku ajad ja vald ei toetanud raamatukogusid uue kirjanduse ostmisel, siis näeme, et kõikides arvudes on toimunud suur langus välja arvatud virtuaalkülastustes. Kui pole lugejatele uusi raamatuid pakkuda ja raamatukogude lahtioleku ajad on piiratud, väheneb ka raamatukogu külastamine. Teiseks põhjuseks oli Omniva postipunkti sulgemine alates 2023. aasta 1. jaanuarist Rõuge raamatukogus, mille tõttu vähenes ka Rõuge raamatukogu külastatavus ja laenutuste arv. Kui inimene tuli postipakki võtma või mõnd muud postiteenust saada, siis ka väga paljud neist lugesid kohapeal ajalehti/ajakirju ja laenutasid raamatuid kaasa.

Infopäringud

Infopäringuid Rõuge Valla Raamatukogus 2023. aastal oli 544.

Virtuaalseid üritusi, koolitusi ja näituseid 2023. aastal ei toimunud.

4.3 RVL teenindus

RVL on tänuväärne lahendus raha- ja raamatunappusele. Kõiki raamatuid, mida soovitakse, ei ole võimalik tellida ja ei ole mõtetki. RVL on hästi toimiv väljapääs kitsikusest ja tänu sellele on võimalik tuua lugejatele just seda, mida nad soovivad. Suurenenud on ilukirjanduse vahetamine naaberraamatukogudega.

Komplekteerimisel juba jälgime oma valla piires, kes mida tellib, et siis hiljem omavahel vahetada.

RVL laenutusi välja oli 3128

RVL laenutusi sisse oli 4371

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine oli väga tagasihoidlik, sest rahalised võimalused olid väga piiratud. Lähtuti sellest kui palju lapsi raamatukogu teeninduspiirkonnas on ja kas on koole ja lasteaedu.

Valiku tegemisel lähtuti ka sellest, et oleks eesti kirjandus ja autor oleks teada-tuntud, kelle raamatuid lapsed loevad. Nii jäidki sõelale Mika Keränen, Ilmar Tomusk, Kristiina Kass, Reeli Reinaus jt.

Viitina raamatukoguhoidja arvestas laste- ja noortekirjanduse komplekteerimisel eelkõige seda, et raamatukoguga samas majas on lasteaed. Tellis rohkem mudilastele ja kasvatajatele suunatud raamatuid. Enamus tellitavast lastekirjandusest on eesti kirjanikelt. Kui õpilased soovivad kohustuslikku kirjandust (tavaliselt) soovib sama raamatut korraga mitu last, siis lahendatakse olukord RVL abil. Väga vähe on soovitud aimekirjandust - ilmselt aitab referaate või uurimistöid tõhusalt teha internet.

Rõuge Valla Raamatukogu kõik kogud kokku lastekirjanduse statistika (v.a. Sänna ja Kuutsi)

Rea kood	Teavik	Ühik	Kogud aasta algul	Juurdetulek			Kustutatud	Kogud aasta lõpul
				ost	muu	kokku		
a	llu- ja lastekirjandus	eksemplar	81683			1834	5842	77675

Rõuge valla kõik raamatukogud, kaasaarvatud Sänna ja Kuutsi (viimased kuni 01.05.2023)

Rea kood	Teavik	Ühik	Kogud aasta algul	Juurdetulek			Kustutatud	Kogud aasta lõpul
				ost	muu	kokku		
a	llu- ja lastekirjandus	eksemplar	93498			2337	5692	90143

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 9

Rmtk	Lug-d 2022	Lug-d 2023	Muutus (+/-)	Külast-d 2022	Külast-d 2023	Muutus (+/-)	Laenut 2022	Laenut 2023	Muutus (+/-)
Raamatu kogud vallas kokku	353	318	-35	4463	3021	-1442	3712	2484	-1228

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Rõuge raamatukogus puudus lastele mõnus lugemisnurk. Lastekirjanduse tuba oli täis kõrgeid riieid ning istuda ja lugeda ei olnud lastel ruumi kuskil. Ümber sai kujundatud lastekirjanduse ala. Viisime välja suure riuli mille tagajärjel tekkis avar ruum. Põrandale ostsime lastepärase vaiba ja istumiseks tegime padjad. Guido Mööbel annetas toreda laste laua toolidega. Võrumaa KRK lastekirjanduse osakonnast saime kastriiulid. Paigutasime sinna eraldi väiksema formaadiga ja trükitähe raamatuid kõige väiksematele lugejatele. Nüüd on lastekirjanduse toas mõnus aega veeta ja saab ka üritusi korraldada.



Jõulude eel toimuski üritus Rõuge kooli 1. klassiga, kus lugesime jõulujuttu, ehtisime kuuske, külas käis päkapikk kellega koos mugisime piparkooke.

Viitinas laste arv väheneb. Lasteaia erinevad rühmad külastavad raamatukogu gruppide kaupa. Esimesel külastusel räägitakse mis on raamat ja raamatukogu ning kuidas raamatukogus asjad käivad. Lastele meeldib väga ettelugemist kuulata ja pärast ise raamatuid vaadata. Eriti põnevad on hääl-raamatud. Nende lasteaialaste jaoks, kes ei ole veel lugejad, aga tahaksid hakata raamatuid koju laenutama on Viitina raamatukoguhoidjal kujundatud teatise "Lapsevanemale", kuhu lapsevanem kirjutab oma lapse andmed, mis on vajalikud lugejaks vormistamisel, annab allkirja selle kohta, et on teadlik ja lubab oma lapsel raamatukogust ise raamatuid laenutada ning ka vastutab nende raamatute eest.

Varstu lasteaiarühm on väike ja kõik lapsed mahuvad kenasti Varstu raamatukogu lastenurka ära. Lemmiktegevuseks raamatukogus on ikka raamatute vaatamine. Samas saab neile ka väikesi tarkuseterasid jagada raamatute hoidmise ja paigutuse osas. Raamatukoguhoidja on endiselt klassiõpetajate abiline, mis sooviga nad iganes raamatukokku tulevad. Kuna raamatukogu asub nüüd koolimajas, siis on märgata laste poolt toredat omaksvõttu. Peaaegu kõikidel vahetundidel on lapsed raamatuid vaatamas, valimas, laenutamas või loetud raamatutest vestlemas. Kõige aktiivsemad on nooremate klasside lapsed. Võru maakonna raamatukogude 11. lugemismängust „Raamatusuve Bingo“ võttis osa üks laps, kes on Varstu raamatukogu lugeja.

Kuna Missos on lapsi väga vähe või peaaegu ei olegi enam, siis raamatukoguhoidja peab olema väga loominguline. Ta kasutas ära jõulupeo raamatukogu avamiseks ning üllatus oli suur, kui 7 last koos emmedega, muidugi laste eestvedamisel, tulid uudistama. Need lapsed olid kõik teistest lasteaedadest. Lastele väga meeldis. Aasta jooksul tutvuti aasta loomade ja lindudega, tähistati koos vabariigi aastapäeva luulehommikuga, märtsikuus käidi koos kevadet otsimas. Suvel meisterdati kingikotti sõbrale, sünnipäevakingi pakkimiseks.

Suvel on lapsi Misso kandis natuke rohkem, kes tuleb suvitama, kes külastab vanavanemaid. Keskastme lapsi ei ole Missos rohkem kui üks.

Luutsniku raamatukoguhoidja tutvustab lastele jooksvalt uusi saabunud raamatuid. Piirkonda kolinud noored lastega perekonnad on küll leidnud tee raamatukokku, kuid väga aktiivselt laenutamas veel ei käi. Põhiliselt laenutatakse koolikirjandust. Fondis jagub piisavalt teabekirjandust, mida lapsed vajavad kooli projektide tegemiseks.

Haanja kool ja lasteaed on aktiivsed raamatukogu külastajad. Toimus mitu raamatukogu tundi Haanja põhikooli 1-4 klassidele, samuti raamatukogu tutvustus lasteaialastele. Kuna koolis loeti just Pipi Pikksukka raamatut, siis oli raamatukogus ka tore kohtumine Pipi endaga, kus loeti koos raamatut, joonistati ja mängiti ning toimus iiriskommi söömise võistlus.

Ruusmäe raamatukogust laenutatakse laste poolt põhiliselt koolikirjandust.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused:

Aasta jooksul raamatukogudes toimunud laste üritused on ära toodud **LISA 4** tabelis

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 10

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	714	6	80

Põhiline koduteenus on raamatute ja ajakirjade laenutamine aga ka koopiate tegemine, arvutiõpetus (e-kirjad, digiallkirjad, pangaülekanded), skaneerimine, päringutele vastamine, pesu pesemine. Luutsniku raamatukogu teeninduspiirkonnas on mitmeid erivajadusega lugejaid, kes teevad telefoni teel päringuid ja soovivad neid saada kas suuliselt või ka väljaprintidult.

Koduteenindus toimub mitut moodi vastavalt vajadusele. Tavaliselt helistatakse kui raamatud on läbi loetud ja raamatukoguhoidja viib siis uued. Mõni saadab naabriga raamatud raamatukokku ja see on kokkulepitud märguande, et nüüd on tarvis uued viia või saata. Krabi piirkonna koduteenuse päeva eel helistab raamatukoguhoidja kõik lugejad eelmisel päeval läbi, küsib, mida nad sooviksid, kas raamatukoguhoidja poolt valitud raamatud meeldisid jne. või nad helistavad juba ise, räägivad mida soovivad lugeda. Igale lugejale lähenetakse individuaalselt, teades nende eelistusi.

Koduteenust pakuvad nõude järgi ka Varstu raamatukogu ja Rõuge raamatukogu.

Tabel 11

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Misso sotsiaalkeskus	1	3
Rõuge Põhikool	2	51
Rõuge Lasteaed	1	48
Nursi Külaselts	1	150
Eesti Rahvusarhiiv	1	22
TPI vilistlased	1	22

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Misso raamatukogu kogub ja süstematiseerib Misso kohta käivat ajaloolist materjali. Arhiivi nimi on „Missomaa“. Kooli ja lasteaia sulgemisel toodi mälestusesemed, albumid, auhinnad ja muu väärtuslik raamatukogusse hoiule. Lõime arhiivis nende osakonna.

Luutsniku raamatukogu paneb kokku koduloolist raamatut: „Ühe kogukonna mitu nägu“ Raamatu toimetamine ja trükkimine toimub 2024. aastal.

4.6.1 kohalikul tasandil

Rõuge valla raamatukogudes toimus 2023 aasta jooksul 78 raamatukogu üritust kus osales kokku 1133 inimest ja 120 näitust ja väljapanekut.

Üritus	Arv	Tunde	Lapsed	Täiskasvanud	Osalejaid kokku
Näitus/väljapanek	120		2	3	5
Raamatukoguüritus	78		469	664	1133
Muu	29		360	672	1032
Individuaalkoolitus	83		0	98	98
Rühmakoolitus	6	7	8	29	37
Kokku	316	7	839	1466	2305

Raamatukogu poolt korraldatud ürituste eesmärk on oma kogude tutvustamine, erinevate ürituste/näituste/väljapanekute kaudu ja kohaliku kogukonna kaasamine, neile huvitavate ürituste pakkumine, mis laiendavad silmaringi ja pakuvad meelelahutust.

Raamatukogu roll kohalikus kultuuri- ja seltsielus sõltub kohalikest oludest, inimestest, kes kohapeal elavad, nende huvidest ja soovidest.

Suurematest üritustest võiks välja tuua:

- Toivo Tootseni raamatu “Vene ajal võrsunu” esitus.
- Kohtumine Aare Olanderiga. Aare Olander näitas pilte ja vaagis, kuidas nii Võrumaa kui Rõuge kandi kaunid vaated on ajas muutunud.
- Kõnetund Igor Taroga- kohaliku esindajaga Riigikogus.

- Vanade raamatute laat - Viitina mõisas, laadamelu juhtis ja mängu organiseeris raamatukogu nõid Rosaalie
- Ettekanne piirkonna kohanimedest ja rahvapärimestest valmis Kangsti Külaseltsi tellimisel ja kanti ette seltsi suveüritusel.
- MTÜ August Gailiti Sünnikodu Seltsi üritus „August Gailiti ja vendade saatuse“. Ettekande tegi Rainer Kuutmaa ja Nursi veskitest Uno Ojala.
- Liivikeelse raamatu „Kuldne laps – raamat Liivi lastele ja lastevanematele“ esitlus
- Tutvustus Viitina mõisa kunagise kuulsa omaniku Barbara Juliane von Krüdeneri (22.11.1764-25.12.1824) elust Rahvusarhiivi töötajatele ja külalisi võttis vastu B. J. Von Krüdener ise.
- Toimuma hakkasid igakuulised teehommikud eakatele. Esimesel teehommikul oli külalisesinejaks Anti Saarepuu, kes rääkis eakatele tervisest, tervislikest eluviisidest ja liikumisest. Sellest kohtumisest kasvasid välja eakate iganädalased võimlemised Rõuge rahvamaja esisel platsil ja pärast ühine teejoomine ning vestlusring raamatukogus.
- Üheks teehommiku külaliseks oli ka Jaana Kõvatu, kes viis läbi töötoa teemal „6K – tööriist, mille abil leiad endast üles teadmised, loovuse ja rõõmu.“

4.6.2 riiklikul tasandil

Rõuge vald võttis osa Tartu 2024 kudumiskampaaniast, kus kutsuti käsitööhuvilisi kuduma mütse, salli ja kindaid. Kõik raamatukogud said kogumiskastid ja mustrite lehed. Mõniste ja Varstu piirkonnas vastas üleskutsele viis inimest ja käsitöid laekus üheksa: neli heegeldatud mütsi, kaks paari käpikuid, kaks paari sõrmkindaid ja üks kootud müts. Nursi piirkonnast laekusid kaunid käpikud, Rõugest vest ja Misso piirkonnast kolmed käpikud ja müts. Osalejaid tänati šokolaadi, helkuri ja tänukirjaga.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Rõuge raamatukogu külastasid juulikuus Läti Gulbene regiooni 27 raamatukogutöötajat. Tutvustasime raamatukogu, rääkisime raamatukogu reformist Rõuge vallas, raamatukogude iseteeninduse pilootprojektist ja paljust muust. Vahetasime mõtteid ja kogemusi.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Ülekaalus on individuaalne koolitus ning teemad lähtuvad iga inimese konkreetsest praktilisest vajadusest. Esile võib tuua kasutajakoolituse vajaduse suurenemise IT alaste oskuste õpetamise osas, kuna enamik riigi- ja erasektoriteenustest on kättesaadavad e-keskkonnas.

Individuaalkoolitusi vajavad eelkõige eakamad inimesed ja need, kes igapäevaselt ei kasuta arvutit või nutiseadmeid.

Jätkuvalt abistati e-teenuste kasutamisel: e-kirjade saatmisel, tulu- ja tervisedeklaratsioonide täitmisel, internetipanga ja paberivaba ARK-i kasutamisel, digiallkirjastamisel, ID-kaardi kasutamisel e-teenuste juures, sertifikaatide uuendamisel, e-piletite ostmisel,

sõiduplaanide kasutamisel, CV koostamisel, trükiste tellimisel e-keskkonnast, dokumentide allalaadimisel, uue dokumendi koostamine, salvestamine, printimine jne.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukoguteenuste ja sündmuste peamiseks turundus- ja kommunikatsioonikanaliteks on Rõuge Valla Raamatukogu Facebooki leht, Luutsniku raamatukogu ja külaseltsi Facebooki leht, Misso raamatukogu Facebooki leht, omavalitsuse koduleht ja kohalik vallaleht „Mägede Hää!“

4.9 Andmebaasid.

Kõigile on kasutamiseks RIKSWEB-i kataloog. Õpetame seda kasutama nii keskraamatukogu lehelt kui ka valla kodulehelt. Lugejad teevad otsingu ja teavad mis on parasjagu kogudes olemas ja mida nad soovivad laenutada. Lugeja saab esitada soovinimekirja, mille alusel raamatukoguhoidja otsib raamatud, kas enda kogust või siis kasutab RVL teenust.

Muude andmebaaside loomiseks puudub momendil vajadus.

5. 2024. aasta tegevused

Aastal 2024 loodame, et reformi tagajärjed hakkavad paika loksuma. Et valla volikogul on rohkem leebust ka raamatukogude suhtes ning jätkub ka raha eraldada raamatukogudele raamatute, ajalehtede/ajakirjade ostmiseks ning sisuliseks tegevuseks.

Jätkub loomulikult raamatukogu põhiteenuste osutamine: raamatute ja ajakirjade tellimine, töötlemine, laenutamine, koduteenindus, AIP teenus, RVL teenus, ürituste ja näituste korraldamine.

Samuti jätkub sotsiaalteenusena pesupesemis- ja kuivatusteenuse osutamine.

Koduteeninduseks täiendava võrgustiku loomine, et jõuda inimesteni, kes sooviksid lugeda, aga ise raamatukokku ei pääse. Vajaduste kaardistamine.

Töö jätkamine kogude korrastamisega. Inventuurid. Lugejate andmebaasi korrastamine.

Koostöö laiendamine – koostöö erinevate valla allasutustega (rahvamajad, noortekeskused, koolid, lasteaiad, hooldekodud jne.), osalemine erinevates projektides.

Koostöö tihendamine koolide ja lasteaedadega et tuua lapsed raamatukokku raamatute juurde, suurendada huvi lugemise vastu, kaasata lapsed üleriigilistesse raamatukoguüritustesse.

Üle vaadata raamatukogude arvutite park, võimalusel selle uuendamine, internetiühenduse parendamine, arvutikoolituste pakkumine eakatele lugejatele.

Jätkub töö „Missomaa“ arhiiviga.

Nursis on plaanis suvel avada mälestuspink vendadele Gailititele (August, Karl ja Ernst).

Kultuuriministeeriumi kavandatud raamatukogu reform, uuendatud rahvaraamatukogude seadus, toob kindlasti kaasa palju uuendusi ja muutusi rahvaraamatukogudele aastal 2024 ja 2025.

Aruanne valmis Rõuge Valla Raamatukogu raamatukogutöötajate koostööna.

Direktor
Eve Grünberg

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Misso haruraamatukogu	18	82,9	0
Rõuge Valla Raamatukogu	4	138	0
Viitina haruraamatukogu	2	88	0

Siin on kokku kõik koolitused:

8.02.23- RaRa Veebikoolitus

14.02.23 RaRa esitlus Kirmus TV kasutamise võimalustest

20.04.23 RaRa Autoriõiguste küsimusi analoog ja digikeskkonnas

28.04.23 RaRa Kui tehisintellekt koolimajja jõudis.

5.05.23 RaRa Avatud teaduse seminar

07.2023 Tartu Ülikooli täiendõppeprogramm "Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia".

12.09.23 RaRa Suhtlusrakenduste kasutamine. (Raamatukogu digiriigi nõustajana)

26.09.23 RaRa Küberturvalisuse põhimõtted

09 -10.23 Trinidad Wisemani – Teenusdisaini veebikoolitus

09 -10.23 Trinidad Wisemani - Raamatukogu digiriigi nõustajana

30.10.2023 Maaraamatukoguhoidjate päev Valgjärvel

10.10.23 RaRa Küberturvalisus.: e-poed ja turvalised e-maksed

5.12.23 RaRa infoseminar

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Misso raamatukoguhoidja Inge Pilt avalik esinemine lasteaias Eesti Vabariigi 105. aastapäeval

Misso raamatukoguhoidja Inge Pilt ettekanne noorte laagriks Missomaa ajaloost – august 2023

Viitina raamatukoguhoidja Aive Leppik ettekanne Viitina mõisa kunagise kuulsa omaniku Barbara Juliane von Krüdeneri (22.11.1764-25.12.1824) elust Rõuge kooli II ja IV klassi lastele, kehakultuurlaste grupile ning Rahvusrhiivi töötajatele.

Viitina raamatukoguhoidja Aive Leppik raamatukogunõid Rosaaliena Nursis öölaada juhina ja juhtis vägesid Rõuge Lasteaia kahe rühma perepäeval Ööbikuurus.

Varstu raamatukoguhoidja Merike Kenderi Ettekanne piirkonna kohanimedest ja rahvapärimestest valmis Kangsti Külaseltsi tellimusel ja kanti ette seltsi suveüritusel.

Raamatukogu direktor Eve Grünberg tegi ettekande Võrumaa Keskraamatukogus Võrumaa raamatukogutöötajatele Rõuge Valla Raamatukogu 2023. aasta raamatukogu lugejate küsitlusest ja pilootprojektist „Iseteenindav raamatukogu“

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2023)
Luutsniku raamatukogu	Luutsniku raamatukogu välistrepp betoneeriti
Luutsniku raamatukogu	Õhk-vesi-soojuspump lakkas töötamast ja remonditi
Mõniste raamatukogu	Mõniste raamatukogu lael oleva veetorustiku leke parandati

LISA 4. Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Rõuge raamatukogu	Rõuge kooli 1. klassi üritus - ehime kuuske, loeme jõulujuttu ja külla tuleb päkapikk	22
Haanja raamatukogu	„Kohtumine Pipi Pikksukaga“ Saime tutvavaks Pipi Pikksuka vempudega. Mängisime, lugesime ja joonistasime. Pipiga tulid kohtuma Haanja Põhikooli 1.-4.klassi õpilased.	26
Haanja raamatukogu	„Haanja Põhikooli 4. klassi raamatukogu külastus.“ Toimus üldine raamatukogutöö tutvustus ja pärast õpilastel töölehtede täitmine ja küsimustele vastamine raamatukogu töötaja poolt räägitud teemadel.	11
Haanja raamatukogu	„Laste raamatukogu külastus“. Haanja kooli 1.ja 2. klass külastasid raamatukogu.	6

Haanja raamatukogu	„Haanja Lasteaiarühma ühiskülastus raamatukokku.“ Tutvumine raamatukoguga, uuemate lasteraamatute tutvustus.	13
Haanja raamatukogu	„Haanja Põhikooli 1. klassi raamatukogu külastamine.“ Tutvumine raamatukogu kasutamise eeskirjadega, lugejaks saamisega ja üldine raamatukogu tutvustus.	14
Haanja raamatukogu	Haanja Lasteaiarühma ühiskülastus raamatukokku“ Tutvumine uute ilmunud lasteraamatutega..	6
Mõniste raamatukogu	Lasteaiarühmale ettelugemine ajakirjast Täheke Triin Soomets "Kuidas eesti keel rääkima hakkas", mäng tähtedega. Emakeele päeva raames	14
Varstu raamatukogu	Suvelugemise raamatud - Lastele jagati soovitusi suviseks lugemiseks, sest koolivaheaeg on peagi käes ja aeg-ajalt raamatut lugedes on see lähedam.	5
Varstu raamatukogu	Laste ja noorte lugemismängu "Raamatusuve bingo" raamatute tutvustamine.	4
Varstu raamatukogu	Väikelapsed raamatukogus - Lasteaialastele näidati erilisemaid raamatuid, mis raamatukogus on olemas. Valikus olid hääleraamatud, klappidega raamatud, otsimisraamatud ja katsumisraamatud. Viimasena nimetatud olid laste lemmikud, sest tore on ju rebase sabale pai teha või kassi silitada.	7
Varstu raamatukogu	Soovitusliku kirjanduse valimine - 5. klass	6
Varstu raamatukogu	Lugu läheb edasi - Lugesime esimese kolmandiku Hilde Vandermeereni raamatust "Operatsioon "Bernie välja!". Rääkisime raamatu autorist, peresuhetest ja olukordadest, mis panevad lapsi muretsema. Leppisime kokku, et	5

	koolivaheajal kirjutavad lapsed oma loo sellest, kuidas raamatutegelased võiksid edasi tegutseda. Kui uuesti kokku saame, siis kannab õpilane ette oma kirjatüki ja lõpetuseks loeme ka raamatut edasi ning saame teada, kuidas kirjanik on tegelased tegutsema pannud.	
Varstu raamatukogu	Luuletund - 6. klassi õpilaste tutvumine luulega, lemmikluuletuse valimine ja ettekandmine.	7
Varstu raamatukogu	Lugu läheb edasi - Teine tund Hilde Vandermeereni raamatust "Operatsioon "Bernie välja!". Lapsed olid kirjutanud vahvad ja seikluslikud lood sellest, kuidas sündmused nende arvates võiksid edasi minna. Nad kandsid need soravalt ette ja põhjendasid oma valikuid. Edasi kuulasime aga seda, mida autor oli kirja pannud.	4
Varstu raamatukogu	1. klassi õpilaste külaskäik raamatukokku. 2-1 erineval päeval	2 üritusel osalejaid kokku 11
Ruusmäe raamatukogu	Ruusmäe lasteaiarühm käis raamatukogus kolmel korral: lastele tutvustati Karu-Aabitsat, tutvuti uuenenud lastenurgaga ja koos ehtiti jõulukuuske. Lapsed olid valmistanud raamatukogu kuuse jaoks ise kaunistused.	3 üritusel osalejaid kokku
Misso raamatukogu	Lasteaialapsed raamatukogus kevadet otsimas. Kingikott ja kingitus sõbrale Tere tulemast Missomaale!	3 üritusel osalejaid kokku 80

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Võrumaa Keskraamatukogu on olnud väga suureks abiks Rõuge valla raamatukogudele kogude komplekteerimisel. Iganädalastel videosildadel tutvustatakse põhjalikult uusi

raamatuid ja korra kuus saame kokku Võrus kus saab ka uusi raamatuid käega katsuda ja lähemalt vaadata. Võrumaa Keskraamatukogu pakub ka uutele raamatutele bib kirjeid, mis on jällegi väga hinnatud ja vajalik teenus, kuna meil ei ole võimalusi selle töö jaoks inimest palgata või seda ise teha. Selline maakonna keskne komplekteerimine toimib väga hästi, on väga vajalik ja kõrgelt hinnatud nii Rõuge valla kui ka Võru maakonna raamatukogude poolt. Võrumaa Keskraamatukogu teeb selles osas väga head tööd.

Võrumaa Keskraamatukogu on suureks abiks ja toetajaks ka aasta aruande koostamisel valla raamatukogudele.

Samuti korraldab Võrumaa Keskraamatukogu igakuiseid õppepäevi. Võrumaa KKR poolt korraldatud koolitused on olnud alati huvitavad ja harivad. Väga vahvaks on kujunenud väljasõidud teiste maakondade raamatukogudesse kus saame vahetada kogemusi ja teadmisi raamatukogunduse vallas, näha ja kogeda kuidas teiste maakondade raamatukogud toimivad ja mida huvitavat ja uut teevad.